

जीउ मास्ने बेच्ने तथा अरुको वेश्यावृत्तिको शोषणको दमनका लागि व्यवस्था भएको महासन्धि

२ डिसेम्बर १९४९ मा महासभाद्वारा पारित प्रस्ताव ३१७ (४) द्वारा स्वीकृत भएको

लागू भएको मिति: धारा २४ अनुसार, २५ जुलाई १९५१ तदनुसार १० साउन २००८

प्रस्तावना

वेश्यावृत्ति तथा वेश्यावृत्तिको उद्देश्यका लागि जीउ मास्ने बेच्ने कार्यमा सन्निहित खराबी मानव मात्रको प्रतिष्ठा तथा मूल्यसँग असंगत भएको र त्यसले व्यक्ति, परिवार तथा समुदायको कल्याणलाई नै संकटमा पार्ने भएकोले,

महिला तथा बालबालिकाको जीउ मास्ने बेच्ने कार्यको दमन गर्ने सम्बन्धमा निम्नलिखित अन्तर्राष्ट्रिय लिखतहरु बहाल रहेकोले:

- (१) ३ डिसेम्बर १९४८ तदनुसार १८ मार्ग २००५ मा संयुक्त राष्ट्र संघको महासभाबाट स्वीकृत प्रोटोकलबाट संशोधन भए बमोजिमको स्वेत दासको जीउ मास्ने बेच्ने कार्यको दमनका लागि व्यवस्था भएको १८ मे १९०४ तदनुसार ५ जेष्ठ १९६१ को अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौता,
- (२) उल्लिखित प्रोटोकलबाट संशोधन भए बमोजिमको स्वेत दासको जीउ मास्ने बेच्ने कार्यको दमनका लागि व्यवस्था भएको ४ मे १९१० तदनुसार २२ वैशाख १९६७ को अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि,
- (३) २० अक्टोबर १९४७ तदनुसार ४ कार्तिक २००४ मा संयुक्त राष्ट्र संघको महासभाबाट स्वीकृत प्रोटोकलबाट संशोधन भए बमोजिमको महिला तथा बालबालिकाको जीउ मास्ने बेच्ने कार्यको दमनका लागि व्यवस्था भएको ३० सेप्टेम्बर १९२१ तदनुसार १० आश्विन १९७८ को अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि,

(४) उल्लिखित प्रोटोकलवाट संशोधन भए बमोजिमको उमेर पुगेका महिला तथा बालबालिकाको जीउ मास्ने बेच्ने कार्यको दमनका लागि व्यवस्था भएको ११ अक्टोबर १९३३ तदनुसार २५ आश्विन १९९० को अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि,

राष्ट्र संघले सन् १९३७ मा उपर्युक्त लिखतहरूको क्षेत्र विस्तार गर्ने मस्यौदा महासन्धि तयार पारेकोले, सन् १९३७ देखि भएका विकासहरूले उपर्युक्त लिखतहरूलाई एकीकरण गर्ने र सन् १९३७ को मस्यौदा महासन्धिको मूल तत्व र त्यसमा गरिएका बान्छित परिवर्तनहरू सन्निहित गर्ने महासन्धि सम्पन्न गर्ने कुरा संभव बनाएकोले,

संविदाकारी पक्षहरू देहाय बमोजिम सहमत भएका छन्:

धारा १

यस महासन्धिको पक्षहरू अरुको कामवासनाको तृप्तिकोलागि देहायको कार्य गर्ने कुनै पनि व्यक्तिलाई सजाय गर्न मन्जूर गर्छन्:

- (१) वेश्यावृत्तिको उद्देश्यकालागि अर्को व्यक्तिलाई, निजको सहमति लिएरै भए पनि, कुटुनी बनाउने वा फकाउने वा लैजाने,
- (२) अर्को व्यक्तिको सहमति लिएरै भएपनि, निजको वेश्यावृत्तिको शोषण गर्ने ।

धारा २

यस महासन्धिको पक्षहरू देहायको कार्य गर्ने कुनै पनि व्यक्तिलाई सजाय गर्न पनि मन्जूर गर्छन्:

- (१) वेश्यालय राख्ने, संचालन गर्ने वा वेश्यालयमा जानी जानी लगानी गर्ने वा लगानीमा सहभागी हुने,
- (२) अरुको वेश्यावृत्तिको उद्देश्यकोलागि, जानी जानी भवन वा अन्य स्थान वा सोको कुनै भाग भाडामा दिने वा लिने ।

धारा ३

राष्ट्रिय कानूनले छुट दिएको हदसम्म, धाराहरू १ र २ मा उल्लिखित कुनै पनि कसूर गर्ने उद्योग तथा त्यस्तो कसूर गर्ने तयारीका कार्यहरू समेत दण्डनीय हुनेछन् ।

धारा ४

राष्ट्रिय कानूनले छुट दिएको हदसम्म, धाराहरु १ र २ मा उल्लिखित कार्यहरुमा मनसायपूर्वक हुने सहभागिता पनि दण्डनीय हुनेछ।

राष्ट्रिय कानूनले छुट दिएको हदसम्म, दण्डहिनता रोक्नकोलागि आवश्यक भएको अवस्थामा सहभागिताका कार्यहरुलाई पनि छुट्टै कसूरहरुका रूपमा लिईनेछ।

धारा ५

प्रस्तुत महासन्धिमा उल्लिखित कसूरहरुमध्ये कुनै कसूरका सम्बन्धी कारवाहीमा पीडित व्यक्तिहरु राष्ट्रिय कानून अन्तरगत पक्ष हुन पाउने भएको अवस्थामा विदेशीहरुले पनि नागरिक सरह त्यस्तो अधिकार पाउनेछन्।

धारा ६

वेश्यावृत्तिमा संलग्न हुने वा संलग्न भएको आशंका गरिएका व्यक्तिहरुले विशेष दर्ता गराउनु पर्ने वा विशेष लिखत राख्नु पर्ने वा सुपरीवेक्षण वा सूचनाकालागि अपवादजनक शर्तहरु पालना गर्नुपर्ने व्यवस्था गर्ने कुनै पनि विद्यमान कानून, नियम वा प्रशासनिक व्यवस्थालाई खारेज वा उन्मूलन गर्न आवश्यक सम्पूर्ण उपायहरु अवलम्बन गर्न प्रस्तुत महासन्धिका प्रत्येक पक्षले मन्जुर गर्दछन्।

धारा ७

प्रस्तुत महासन्धिमा उल्लिखित कसूरहरुकालागि विदेशी राष्ट्रहरुमा घोषित अधिल्ला सजायहरुलाई राष्ट्रिय कानूनले छुट दिएको हदसम्म देहायको प्रयोजनकोलागि दृष्टिगत गरिनेछ:

(१) पटकै अपराधिक प्रवृत्ति स्थापित गर्ने,

(२) नागरिक अधिकारहरु प्रयोग गर्नबाट कसूरदारलाई अयोग्य बनाउने।

धारा ८

प्रस्तुत महासन्धिका धाराहरु १ र २ मा उल्लिखित कसूरहरुलाई यस महासन्धिका कुनै पनि पक्षहरु बीच सम्पन्न भएको वा यस पछि सम्पन्न हुने सुपुर्दगी सन्धिमा सुपुर्दगीयोग्य कसूरका रूपमा लिईनेछ।

।

सन्धिको विद्यमानतामा सुपुर्दगीलाई शर्तयुक्त नबनाउने प्रस्तुत महासन्धिका पक्षहरूले प्रस्तुत महासन्धिका धाराहरू १ र २ मा उल्लिखित कसूरहरूलाई अबदेखि आफूहरू बीच सुपुर्दगीयोग्य कसूरहरूको रूपमा स्वीकार गर्नेछन् ।

अनुरोध गरिएको राष्ट्रको कानून अनुसार सुपुर्दगी गरिनेछ ।

धारा ९

नागरिकहरूको सुपुर्दगीलाई कानूनले अनुमति नदिएको राष्ट्रहरूका हकमा, प्रस्तुत महासन्धिका धाराहरू १ र २ मा उल्लिखित कसूरहरूमध्ये कुनै कसूर विदेशमा गरी आफ्नो राष्ट्रमा फर्केर आएका नागरिकहरूलाई तिनीहरूको आफ्नो राष्ट्रका अदालतहरूमा मुद्दा चलाई दण्ड दिईनेछ ।

प्रस्तुत महासन्धिका पक्षहरू बीच उस्तै मुद्दामा विदेशीको सुपुर्दगी गर्न नसकिने भएमा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।

धारा १०

कसूरको अभियोग लागेको व्यक्तिलाई कुनै विदेशी राष्ट्रमा मुद्दा चलाइएको र निजलाई दोषी ठहराइएकोमा निजले सो विदेशी राष्ट्रको कानून बमोजिम सजाय भोगिसकेको वा सजाय मुक्त भएको वा कम गरिएको अवस्थामा धारा ९ का व्यवस्थाहरू लागू हुने छैनन् ।

धारा ११

अन्तर्राष्ट्रिय कानून अन्तर्गत फौजदारी क्षेत्राधिकारका सीमाहरू सम्बन्धी सामान्य प्रश्नहरू उपर कुनै पक्षको धारणा निर्धारण गर्ने गरी यस महासन्धिका कुनै पनि कुराको व्याख्या गरिने छैन ।

धारा १२

प्रत्येक राष्ट्रको राष्ट्रिय कानून बमोजिम सो राष्ट्रमा यस महासन्धि बमोजिमका कसूरहरू परिभाषित गरिने, तत्सम्बन्धमा मुद्दा चलाइने र दण्ड गरिने सिद्धान्तलाई प्रस्तुत महासन्धिले प्रभाव पार्दैन ।

धारा १३

प्रस्तुत महासन्धिका पक्षहरूले आफ्ना राष्ट्रिय कानून तथा व्यवहार अनुसार यस महासन्धिका उल्लिखित कसूरहरू सम्बन्धी अनुरोधपत्रहरू कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ ।

अनुरोधपत्रहरू देहायको माध्यमबाट प्रेषण गरिनेछः

- (१) न्यायिक निकायहरू बीचको प्रत्यक्ष संचारबाट, वा
- (२) दुई राष्ट्रहरूका न्याय मन्त्रीहरू बीचको प्रत्यक्ष संचारबाट वा अनुरोध गर्ने राष्ट्रको अधिकारप्राप्त अधिकारीले अनुरोध गरिएको राष्ट्रको न्याय मन्त्रीलाई पठाएको प्रत्यक्ष संचारबाट, वा
- (३) अनुरोध गर्ने राष्ट्रको अनुरोध गरिएको राष्ट्रमा रहेको कुटनीतिक प्रतिनिधि वा वाणिज्यदूत मार्फत; यस्तो प्रतिनिधि वा वाणिज्यदूतले अनुरोधपत्रहरू सिधै सक्षम न्यायिक निकाय वा अनुरोध गरिएको राष्ट्रको सरकारले तोकेको निकायमा पठाउने र अनुरोधपत्रहरूको कार्यान्वयन गर्ने कागजपत्रहरू त्यस्ता निकायबाट सिधै प्राप्त गर्नेछ।

प्रकरण १ र ३ को हकमा, आवेदन गरिएको राष्ट्रको उच्च अधिकारीलाई अनुरोधपत्रको एक प्रति पठाईनेछ।

अन्यथा सहमत भएकोमा बाहेक, अनुरोधपत्रहरू अनुरोध गर्ने निकायको भाषामा लेखिनेछ। तर अनुरोध गरिएको राष्ट्रले आफ्नै भाषामा गरिएको र अनुरोध गर्ने निकायले सत्यता प्रमाणित गरेको अनुवाद माग्न सक्नेछ।

प्रस्तुत महासन्धिको प्रत्येक पक्षले महासन्धिको अन्य सबै पक्षहरूलाई उनीहरूको अनुरोधपत्रहरूकोलागि आफूले मान्यता दिने माथि उल्लिखित प्रेषण तरीका वा तरीकाहरूको सूचना दिनेछ।

कुनै राष्ट्रले त्यस्तो सूचना नदिएसम्म, अनुरोधपत्रका सम्बन्धमा सो राष्ट्रको विद्यमान कार्यविधिनै लागू हुनेछ।

अनुरोधपत्रको कार्यान्वयनले विशेषज्ञको खर्च बाहेक अन्य कुनै पनि किसिमको शुल्क वा खर्चको सोधभर्नाकोलागि कुनै पनि किसिमको दावी उत्पन्न गर्ने छैन।

यस धारामा उल्लिखित कुनै पनि कुरालाई आफ्ना राष्ट्रिय कानून विपरित फौजदारी कुराहरूमा प्रमाणको कुनै रूप वा तरीकालाई ग्रहण गर्ने प्रस्तुत महासन्धिको पक्षहरूको प्रतिज्ञाको रूपमा व्याख्या गरिने छैन।

धारा १४

प्रस्तुत महासन्धिको प्रत्येक पक्षले प्रस्तुत महासन्धिमा उल्लिखित कसूरहरूको अनुसन्धानको परिणामहरूको समन्वय वा केन्द्रीकरण गर्ने सेवा स्थापित गर्ने वा कायम राख्ने छन्।

त्यस्ता सेवाहरूले प्रस्तुत महासन्धिमा उल्लिखित कसूरहरूको रोकथाम र दण्डलाई सुगम बनाउने खालका सबै जानकारी संग्रह गर्नुपर्ने र अन्य राष्ट्रहरूमा रहेका त्यस्तै सेवाहरूसँग निकट सम्पर्कमा रहनु पर्नेछ ।

धारा १५

राष्ट्रिय कानूनले छूट दिएको हदसम्म तथा धारा १४ बमोजिमका सेवाहरूकालागि जिम्मेवार निकायहरूले वान्छनीय ठानेको हदसम्म, उनीहरूले अन्य राष्ट्रहरूमा रहेका सोही सेवाकोलागि उत्तरदायी निकायहरूलाई देहायको जानकारी उपलब्ध गराउने छन्:

- (१) प्रस्तुत महासन्धिमा उल्लिखित कुनै पनि कसूरको वा त्यस्तो कसूर गर्ने उद्योगको विवरण,
- (२) प्रस्तुत महासन्धिमा उल्लिखित कसूरहरूमध्ये कुनै कसूरको अभियोग लागेका व्यक्तिहरू उपरको मुद्दा, पक्राउ, अभियोजन, सजाय, प्रवेशको इन्कारी वा निष्काशन, त्यस्ता व्यक्तिहरूको गतिविधि र निजहरू सम्बन्धी अन्य कुनै उपयोगी जानकारीको खोजीको विवरण ।

त्यसरी उपलब्ध गराईएका जानकारीमा कसूरदारका विवरणहरू, सहीछाप, तस्वीर, संचालनका तरीका, प्रहरी अभिलेख तथा सजाय पाएको अभिलेख समेत समावेश हुने छन् ।

धारा १६

प्रस्तुत महासन्धिक पक्षहरूले वेश्यावृत्तिको रोकथाम तथा वेश्यावृत्तिबाट र प्रस्तुत महासन्धिमा उल्लिखित कसूरहरूबाट पीडित व्यक्तिहरूको पुनर्स्थापना तथा सामाजिक मिलनका लागि आफ्ना सार्वजनिक र निजी शैक्षिक, स्वास्थ्य, सामाजिक, आर्थिक तथा अन्य सम्बन्धित सेवाहरू माफत उपायहरू अपनाउन वा त्यस्ता उपायहरूलाई प्रोत्साहन दिन मञ्जूर गर्दछन् ।

धारा १७

प्रस्तुत महासन्धिक पक्षहरूले अध्यागमन र वसाई सराईका सम्बन्धमा प्रस्तुत महासन्धि अन्तर्गतका आफ्ना दायित्वहरू अनुरूप वेश्यावृत्तिका उद्देश्यको लागि दुवै लिंगका व्यक्तिहरूको वेच विखन नियन्त्रण गर्न आवश्यक उपायहरू अवलम्बन गर्न वा कायम राख्ने प्रतिज्ञा गर्दछन् ।

खासगरी उनीहरूले देहायका कुराहरू गर्ने प्रतिज्ञा गर्दछन्:

- (१) आप्रवासी वा प्रवासीको र खासगरी महिला तथा बालबालिकाको आगमन र प्रस्थान दुवै स्थानहरूमा र वाटोमा हुंदाका अवस्थामा संरक्षण गर्नको लागि आवश्यक नियमहरू बनाउने,
- (२) वेचविखनको खतरा बारे सर्वसाधारणलाई सजग गराउने उचित प्रचार प्रसारको व्यवस्था गर्ने,
- (३) वेश्यावृत्तिको उद्देश्यले व्यक्तिहरूको अन्तर्राष्ट्रिय वेचविखनमा रोक लगाउन रेलवे स्टेशन, विमानस्थल, बन्दरगाहहरू र वाटोको तथा अन्य सार्वजनिक स्थलहरूको सुपरीवेक्षण सुनिश्चित गर्न उपयुक्त उपायहरू अपनाउने,
- (४) प्रथम दृष्टिमानै त्यस्तो वेचविखनको मुख्य कसुरदार वा मतिथार वा पीडित भएको अनुमान गर्न सकिने व्यक्तिहरूको आगमन बारे उपयुक्त निकायहरूले जानकारी पाउने गरी उपयुक्त उपायहरू अपनाउने ।

धारा १८

प्रस्तुत महासन्धिक पक्षहरूले राष्ट्रिय कानूनमा व्यवस्था गरिएका अवस्थाहरू अनुसार विदेशी वेश्याहरूको पहिचान र नागरिक हैसियत स्थापित गर्न तथा कसको कारणले उनीहरूले आफ्नो राष्ट्र छाड्नु परेको हो भन्ने कुरा पत्ता लगाउनको लागि त्यस्ता वेश्याहरूलाई घोषणा गर्न लगाउने प्रतिज्ञा गर्दछन् । प्राप्त गरिएको जानकारी त्यस्ता व्यक्तिहरूको पछि हुने वापसीको उद्देश्यको लागि निजहरूको उत्पत्तिको राष्ट्रका निकायहरूलाई प्रेषण गरिनेछ ।

धारा १९

प्रस्तुत महासन्धिक पक्षहरूले राष्ट्रिय कानूनमा व्यवस्था गरिएका अवस्थाहरू अनुसार र त्यस अन्तरगत उल्लंघनका लागि मुद्दा चलाउने वा अन्य कारवाही गर्ने कुरामा प्रतिकूल असर नपारी तथा सम्भव भएसम्म देहायका कार्यहरू गर्ने प्रतिज्ञा गर्दछन्:

- (१) वेश्यावृत्तिको उद्देश्यको लागि अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा वेचविखन भई आश्रय विहिन भएका पीडित व्यक्तिहरूलाई स्वदेश फिर्ता गर्नको लागि पूर्ण व्यवस्था नभएसम्म उनीहरूको अस्थायी हेरचाह तथा जीवन यापनका लागि उपयुक्त व्यवस्था गर्ने,
- (२) स्वदेश फिर्ता हुन चाहने धारा १८ बमोजिमका व्यक्तिहरू वा निजहरू उपर अख्तियारी प्रयोग गर्ने व्यक्तिहरूले दावी गरेका व्यक्तिहरू वा कानून बमोजिम निष्कासनको आदेश

दिईएका व्यक्तिहरुलाई स्वदेश फिर्ता गर्ने । पहिचान, राष्ट्रियता एवं सीमानामा आईपुग्ने स्थान र मितिका सम्बन्धमा गन्तव्यको राष्ट्रसंग सम्झौता भएपछि मात्र स्वदेश फिर्ता गरिनेछ । प्रस्तुत महासन्धिको प्रत्येक पक्षले आफ्नो इलाकाबाट त्यस्ता व्यक्तिहरुको यात्रालाई सहज बनाउनेछन् ।

अघिल्लो प्रकरणमा उल्लिखित व्यक्तिहरु स्वयंले स्वदेश फिर्ताको खर्च भुक्तान गर्न नसकेमा र निजहरुलाई लाग्ने खर्च तिरिदिने पति, पत्नी, नातेदार वा संरक्षक कोही पनि नभएमा, निजहरु बसेको राष्ट्रले उत्पत्तिको राष्ट्रको दिशातर्फको सबैभन्दा नजिकको सीमाना वा प्रस्थान गर्ने बन्दरगाह वा विमानस्थलसम्म लाग्ने स्वदेश फिर्ताको खर्च व्यहोर्ने र उत्पत्तिको राष्ट्रले बाँकी यात्राको खर्च व्यहोर्नेछ ।

धारा २०

प्रस्तुत महासन्धिको पक्षहरुले अझै त्यस्तो व्यवस्था गरिनसकेका भए रोजगार खोजि रहेका व्यक्तिहरु खासगरी महिला तथा बालबालिकालाई वेश्यावृत्तिको खतरातर्फ उन्मुख हुनबाट रोक्नकालागि रोजगारदाता संस्थाहरुको सुपरीवेक्षणको लागि आवश्यक उपायहरु अपनाउने छन् ।

धारा २१

प्रस्तुत महासन्धिको पक्षहरुले आफ्नो देशमा लागू भईसकेका प्रस्तुत महासन्धिको विषयहरूसँग सम्बन्धित कानून तथा नियमहरुको र त्यसपछि वार्षिक रुपमा लागू हुने त्यस्ता कानून तथा नियमहरुको जानकारी तथा उनीहरुले अपनाएका यस महासन्धिको कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित उपायहरुको जानकारी संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिवलाई दिनेछन् । संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिवले त्यसरी प्राप्त जानकारी आवधिक रुपमा प्रकाशन गर्ने र संयुक्त राष्ट्र संघका सबै सदस्यहरु तथा धारा २३ अनुसार प्रस्तुत महासन्धि आधिकारिक रुपमा प्रेषण गरिने गैर सदस्य राष्ट्रहरुलाई पठाउने छन् ।

धारा २२

प्रस्तुत महासन्धिको पक्षहरु बीच यसको व्याख्या वा प्रयोगका सम्बन्धमा कुनै विवाद उत्पन्न भई त्यस्तो विवादको अन्य उपायहरुद्वारा समाधान हुन नसकेमा विवादका पक्षहरुमध्ये कुनै एक पक्षको अनुरोधमा सो विवादलाई अन्तर्राष्ट्रिय न्यायालयमा पठाईनेछ ।

धारा २३

प्रस्तुत महासन्धि संयुक्त राष्ट्र संघको कुनै पनि सदस्यको तर्फबाट र आर्थिक तथा सामाजिक परिषद्ले सम्बोधन गरी आमन्त्रण गरेको अन्य कुनै राष्ट्रको तर्फबाट हस्ताक्षर हुनका लागि खुला रहनेछ ।

प्रस्तुत महासन्धिलाई अनुमोदन गर्नुपर्ने र अनुमोदनका लिखतहरू संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिव समक्ष दाखिला गर्नुपर्नेछ ।

प्रस्तुत महासन्धिमा हस्ताक्षर नगरेका पहिलो प्रकरणमा उल्लिखित राष्ट्रहरूले यसलाई सम्मिलन गर्न सक्नेछन् ।

सम्मिलनको लिखत संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिव समक्ष दाखिला भएपछि सम्मिलन प्रभावकारी हुनेछ ।

प्रस्तुत महासन्धिको प्रयोजनको लागि, "राष्ट्र" भन्नाले यस महासन्धिमा हस्ताक्षर गर्ने वा सम्मिलित हुने राष्ट्रका सबै उपनिवेशहरू र न्यास इलाकाहरू तथा त्यस्तो राष्ट्र अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा उत्तरदायी रहेको सबै इलाकाहरू समेतलाई जनाउनेछ ।

धारा २४

अनुमोदन वा सम्मिलनको दोस्रो लिखत दाखिला भएको मितिले नब्बेऔं दिनदेखि प्रस्तुत महासन्धि लागू हुनेछ ।

अनुमोदन वा सम्मिलनको दोस्रो लिखत दाखिला भएपछि प्रस्तुत महासन्धिको अनुमोदन वा सम्मिलन गर्ने प्रत्येक राष्ट्रको हकमा सो राष्ट्रले आफ्नो अनुमोदन वा सम्मिलनको लिखत दाखिला गरेको मितिले नब्बेऔं दिनदेखि यो महासन्धि लागू हुनेछ ।

धारा २५

प्रस्तुत महासन्धि लागू भएको मितिले ५ वर्ष भुक्तान भए पछि महासन्धिको कुनै पनि पक्षले संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिवलाई सम्बोधन गरी लिखित सूचना दिएर यो महासन्धि परित्याग गर्न सक्नेछ ।

संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिवले त्यस्तो सूचना प्राप्त गरेको मितिले एक वर्षपछि त्यस्तो परित्याग सो पक्षको हकमा लागू हुनेछ ।

धारा २६

संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिवले संयुक्त राष्ट्र संघका सम्पूर्ण सदस्यहरु र धारा २३ बमोजिमका गैर सदस्य राष्ट्रहरुलाई निम्नलिखित कुराहरुको जानकारी दिनेछन्:

- (क) धारा २३ अनुसार प्राप्त हस्ताक्षर, अनुमोदन र सम्मिलनहरु,
- (ख) धारा २४ अनुसार प्रस्तुत महासन्धि लागू हुने मिति,
- (ग) धारा २५ अनुसार प्राप्त परित्यागहरु,

धारा २७

प्रस्तुत महासन्धिको प्रत्येक पक्षले आफ्नो संविधान अनुसार यस महासन्धिको कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न आवश्यक कानूनी वा अन्य उपायहरु ग्रहण गर्ने प्रतिज्ञा गर्दछन् ।

धारा २८

प्रस्तुत महासन्धिका व्यवस्थाहरुले प्रस्तावनाको दोश्रो प्रकरणका उपप्रकरणहरु १, २, ३ र ४ मा उल्लिखित अन्तर्राष्ट्रिय लिखतका पक्षहरु बीचको सम्बन्धका हकमा ती लिखतका व्यवस्थाहरुलाई विस्थापित गर्नेछन्; त्यस्ता प्रत्येक लिखतका सबै पक्षहरु प्रस्तुत महासन्धिका पक्ष भए पछि त्यस्ता लिखत खारेज भएको मानिनेछ ।

अन्तिम प्रोटोकल

प्रस्तुत महासन्धिमा उल्लिखित कुनै पनि कुराले वेश्यावृत्तिको उद्देश्यका लागि जीउ मास्ने बेच्ने तथा अरुको शोषणको दमन गर्ने व्यवस्थाहरुको कार्यान्वयनको लागि प्रस्तुत महासन्धिमा व्यवस्था गरिएका भन्दा कठोर शर्तहरु सुनिश्चित गर्ने कुनै पनि कानूनलाई प्रतिकूल प्रभाव पार्ने छैन ।

महासन्धिका धारा २३ देखि २६ सम्मका व्यवस्थाहरु प्रस्तुत प्रोटोकलका हकमा लागू हुनेछन् ।